

Consonance of RDA in Serials Bibliographic Records Catalogues

Alireza Mozafari

MS in Information Science and Knowledge;
Master in National Library and Archive of IRAN;
Corresponding Author alireza.mozafari@gmail.com

Mohsen Haji Zeinolabedini

Assistant Professor; Information Science & Knowledge Dep.;
Education and Psychology School; Shahid Beheshti University;
Tehran, Iran zabedin@gmail.com

Fatemeh Pazooki

PhD Codidate of Knowledge & Information Science;
Faculty of Education and Psychology; Alzahra University;
Tehran, Iran f.pazooki@alzahra.ac.ir

Received: 4, Dec. 2015

Accepted: 8, Jan. 2015

Abstract: The aim of this study is to determine that how much the serials bibliographic records Catalogues of National Library and Archive of IR of Iran are compatible with the RDA.

This study is an applied study which has been conducted using survey method and the descriptive-analytic approach (comparative). The research community consists of 14,600 serial records existing in the National Bibliography of Iran and the research sample consists of 375 records. Data collection tools are a checklist and the mapping table.

The results showed that 14.7 percent of the existing data in the records under study are totally congruous with the RDA elements and 83.5 percent are not congruous with these elements. And also 1.8 percent of these data are relatively congruous with RDA elements. Block 1 with an average of 167 has the most congruousness and block 4 with an average of 5 has the lowest compliance.

Results also show that serials records have a small compliance with RDA rules. Block 1 has the highest and block 4 has the lowest compliance with the RDA elements. The main reason for being non-compliance is the emptiness of fields.

Keywords: Serials Cataloguing, Resource Description and Access (RDA), National Library and Archive of IR. Iran.

Iranian Journal of
**Information
Processing and
Management**

Iranian Research Institute
for Science and Technology

ISSN 2251-8223

eISSN 2251-8231

Indexed by SCOPUS, ISC, & LISTA

Vol. 32 | No. 3 | pp. 897-925

Spring 2017

بررسی همخوانی استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) در فهرست پیشینه‌های کتاب‌شناختی پایندها

علیرضا مظفری

کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛
مسئول کتابخانه عمومی کتابخانه ملی ایران؛
پدیدآور رابط | alireza.mozafari@gmail.com

محسن حاجی‌زین‌العابدینی

دکتری علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ استادیار؛
دانشگاه شهید بهشتی | zabedin@gmail.com

فاطمه پازوکی

دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛
دانشگاه الزهراء؛ کارشناس مسئول اداره استاندارد نهاد
کتابخانه‌های عمومی کشور | f.pazooki@alzahra.ac.ir

دریافت: ۱۳۹۴/۰۹/۱۳ | پذیرش: ۱۳۹۵/۰۳/۱۹ | مقاله برای اصلاح به مدت ۱۷ روز نزد پدیدآوران بوده است.

چکیده: هدف این پژوهش تعیین میزان انطباق فهرست پایندهای سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) است.

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است و با روش پیمایشی و رویکرد توصیفی - تحلیلی (تطبیقی) انجام شده است. جامعه پژوهش شامل ۱۴۶۰۰ پیشینه پاینده موجود در کتاب‌شناسی ملی ایران و نمونه پژوهش برابر با ۳۷۵ پیشینه است. ابزار گردآوری اطلاعات شامل سیاهه واری و جدول انطباقی است.

یافته‌ها نشان داد که ۱۴/۷ درصد از داده‌های موجود در پیشینه‌های مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای» دارای انطباق کامل هستند و ۸۳/۵ درصد با این عناصر انطباق ندارند. همچنین، ۱/۸ درصد از این داده‌ها با عناصر (آردی‌ای) دارای انطباق نسبی هستند. بلوک ۱ با میانگین ۱۶۷ بیشترین انطباق و بلوک ۴ با میانگین ۵ کمترین انطباق را دارا هستند.

پیشینه پایندها به میزان کمی با (آردی‌ای) انطباق دارد. بلوک ۱ دارای بیشترین انطباق و بلوک ۴ دارای کمترین انطباق با عناصر (آردی‌ای) است. دلیل اصلی عدم انطباق، عدم توجه به اهمیت بلوک‌های مهمی نظیر بلوک ۴ و ۵، اضافه‌شدن فیلدهای جدید در «یونی‌مارک»، اضافه‌شدن تعاریف و نقش‌های جدید در «آردی‌ای» و خالی بودن فیلدها (تکمیل نشدن اطلاعات) است.

فصلنامه | علمی پژوهشی
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

شاپا (چاپی) ۲۲۵۱-۸۲۲۳

شاپا (الکترونیکی) ۲۲۵۱-۸۲۳۱

نمایه در SCOPUS و JISC، LISTA و

jipm.irandoc.ac.ir

دوره ۳۲ | شماره ۳ | صص ۸۹۷-۹۲۶

بهار ۱۳۹۶

کلیدواژه‌ها: پاینده‌ها، استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آر‌دی‌بی)، فهرست‌نویسی توصیفی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۱. مقدمه

بررسی روند شکل‌گیری فهرست‌های کتابخانه‌ای و تدوین استانداردهای لازم برای فهرست‌نویسی منابع گویای این حقیقت است که کمک به بهره‌گیر در جهت یافتن منابع مورد نیاز خود در کوتاه‌ترین زمان ممکن همیشه به‌عنوان هدف اصلی در نظر گرفته شده است. در اواخر قرن بیستم با ظهور منابع جدید اطلاعاتی، نیازهای بهره‌گیران نیز دچار تحول گردید به گونه‌ای که بازیابی اطلاعات در پایگاه‌های عظیم اطلاعاتی با ساختارهای قبلی فهرست‌ها نتیجه مطلوبی برای بهره‌گیران دربر نداشت.

قواعد و استانداردهای موجود (قواعد انگلوامریکن، استاندارد بین‌المللی توصیف کتاب‌شناختی، و قالب مارک) ساختاری مسطح را برای پیشینه‌های کتاب‌شناختی پیشنهاد می‌کنند. بر این اساس، جایگاه هر اثر و ارتباط آن با آثار مشابه در جهان کتاب‌شناختی به روشنی بیان نشده و فهرست‌های موجود تصویر درستی را از ارتباط میان آثار و وضعیت آنها برای کاربران ارائه نمی‌دهند (فتاحی و ارسطوپور ۱۳۸۶). کمیته همکاری مشترک، که شامل انجمن کتابداران آمریکا، کمیته فهرست‌نویسی استرالیا، کمیته فهرست‌نویسی کانادا، کتابخانه بریتانیا، کتابخانه کنگره، مؤسسه خبرهای از متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی است، در کنفرانس بین‌المللی اصول و تحولات آتی سازماندهی اطلاعات که در سال ۱۹۹۷ در شهر تورنتو کشور کانادا برگزار شد به این نتیجه رسیدند که با توجه به وجود نیازهای جدید نمی‌توان تنها به ویراش سوم قوانین فهرست‌نویسی انگلوامریکن بسنده کرد. این نظریه با مطالعه‌ای که «ایفلا» در سال ۱۹۹۸ بر روی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتاب‌شناختی (اف‌آر‌بی‌آر)^۱ انجام داد، حمایت شد و اهداف اصلی فهرست‌نویسی و اهمیت رابطه استفاده‌کنندگان جهت انجام وظایف اساسی جست‌وجو، تشخیص^۲، انتخاب^۴ و دسترسی^۵ را خاطر نشان می‌کرد. چالش‌های موجود بر سر اجرایی کردن این الگو و مفاهیم آن در اصول فهرست‌نویسی نوین منجر به تصمیم‌گیری در خصوص ایجاد

1. Functional Requirement for Bibliographic Records (FRBR)

2. find

3. identify

4. select

5. obtain

استاندارد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای)^۱ شد. «آردی‌ای» با این هدف به وجود آمد که بتواند منابع جدید به‌ویژه منابع دیجیتالی را پوشش داده و استاندارد مناسب برای توصیف و دسترسی به این منابع باشد (چاپمن ۱۳۸۶). با تغییر قواعد فهرست‌نویسی و جایگزینی «آردی‌ای» به جای قواعد انگلومریکن می‌بایست تکلیف انبوه پیشینه‌های پیشین تعیین شده بر مبنای قواعد انگلومریکن مشخص شود. در این راستا، ضروری است بررسی شود که این پیشینه‌ها با قواعد جدید چه میزان هماهنگی و سازگار بوده و پیش‌بینی وضعیت تبدیل آن‌ها به وضعیت جدید و میزان هماهنگی آن‌ها با پیشینه‌های تولیدشده با استفاده از قواعد جدید چگونه است (پازوکی ۱۳۹۱: ۶). با توجه به نقش کتابخانه ملی ایران به‌عنوان کتابخانه مادر در تدوین استانداردهای سازماندهی در سطح ملی و متولی تولید کتاب‌شناسی ملی از یک‌سو، و از سوی دیگر، تبادل اطلاعات در سطح بین‌الملل، لزوم به‌کارگیری قواعد جدید برای توصیف پیشینه‌های موجود در این کتابخانه بیش از پیش ضروری است. با توجه به اینکه بخش عمده‌ای از فهرست کتابخانه ملی ایران شامل پیشینه‌های پاینده‌است، طبق این بررسی و مطالعه، استفاده از قواعد جدید فهرست‌نویسی برای این نوع منابع اطلاعاتی نقش مهمی در پیشرفت و به‌روزرسانی این فهرست دارد. از طرفی، بخش عمده‌ای از این پیشینه‌ها به‌دلیل زمان ایجاد و تبدیل از نرم‌افزار قبلی، در بسیاری از فیلدهای قالب مارک فاقد داده هستند. همچنین، در مواردی داده‌های واردشده صحیح نیست.

توصیف صحیح و دقیق پاینده‌ها می‌تواند نقش مهمی در بازیابی اطلاعات و دسترسی پژوهشگران به محتوای اطلاعاتی این منابع داشته باشد. بنابراین، برای استفاده از «آردی‌ای» در توصیف پاینده‌ها لازم است وضعیت پیشینه‌های موجود در فهرست کتابخانه ملی مورد مطالعه قرار گیرد تا علاوه بر بررسی کیفی این پیشینه‌ها، میزان سازگاری آن‌ها با قواعد جدید نیز ارزیابی گردد. در این پژوهش عناصر پیشینه‌های پاینده‌های موجود در نرم‌افزار «رسا» (کتابشناسی ملی ایران) از جهت میزان انطباق با «آردی‌ای» بررسی و در پایان، راهکارهایی به‌منظور استفاده از این استاندارد برای سازماندهی پاینده‌های کتابخانه ملی ایران ارائه خواهد شد.

---

1. Resource Description and Access (RDA)

۲. پیشینه پژوهش

پژوهش‌های متعددی در مورد به‌کارگیری «آردی‌ای» برای منابع برخط^۱ انجام شده است. هر یک از این پژوهش‌ها از منظری به این مهم پرداخته‌اند. برخی از آن‌ها به مشکلات فهرست‌نویسی این منابع با توجه به قواعد پیشین پرداخته و کاستی‌های موجود را شناسایی کرده‌اند. اما پژوهش‌های جدیدتر با توجه به ویژگی‌های محیط جدید برای یافتن راه‌حل‌های مشکلات پیشین تلاش کرده و تعدادی نیز به نارسایی‌های قواعد و الگوهای جدید در توصیف و دسترسی نشریات پرداخته‌اند. در ادامه، به مهم‌ترین این پژوهش‌ها اشاره شده است.

«جونز» در مقاله خود با عنوان «اف‌آربی‌آر»، راه حلی عملی برای منابع پیوسته^۲ به مشکلات استفاده از «اف‌آربی‌آر» برای توصیف منابع پیوسته، از جمله تعریف دوگانه از اثر^۲ در منابع پیوسته پرداخته است. به عبارت دیگر، هنگامی که منبع به‌عنوان تک‌نگاشت ادامه‌دار در نظر گرفته شود، هر نسخه یک بیان^۳ از اثر واحد است. اما هنگامی که منبع به‌عنوان یک پایبند در نظر گرفته شود، هر نسخه، یک اثر است که خود، جزئی از یک اثر بزرگ‌تر (یک اثر یکپارچه) محسوب می‌شود (Jones 2005). در راستای رفع این کاستی‌ها «زومر و اونیل» در مقاله خود به بررسی تعریف پیشنهادی کارگروه «اف‌آربی‌آر» از مجموعه‌های یکپارچه^۴ و چگونگی امکان الگوپذیری این نوع مجموعه‌ها مطابق با این تعریف پرداخته‌اند؛ چرا که مشکلات و ناسازگاری‌ها در استفاده از الگوی «اف‌آربی‌آر» برای مجموعه‌های یکپارچه را به‌عنوان یک مانع مهم در مسیر پیاده‌سازی «اف‌آربی‌آر» شناخته‌اند. برای بررسی این موضوع، گروه بازننگری «اف‌آربی‌آر» کارگروهی برای کار در زمینه مجموعه‌های یکپارچه تشکیل داد که مشاهدات و پیشنهادات خود را در گزارش نهایی سال ۲۰۱۱ ارائه نمود. این کارگروه در پایان، تعریفی از آثار یکپارچه پیشنهاد کرد که طبق آن «مجموعه یکپارچه، یک قالب تجسم‌یافته از چندین بیان مجزاست». نقش اصلی کارگروه منابع یکپارچه ارائه یک تعریف روشن از این نوع منابع اطلاعاتی و شناسایی سه نوع متفاوت از این منابع شامل: مجموعه‌ها، منابع تکمیلی، و مجموعه‌های موازی است (Zumer & O'Neill 2012). از جمله پژوهش‌هایی که به‌بستر نحوی توصیف پایبندها پرداخته‌اند نیز می‌توان به پژوهش «جونز» اشاره کرد که به مطالعه‌ای که کمیته

1. Online

2. work

3. expression

4. aggregate

همکاری مشترک برای توسعه «آردی‌ای» با دعوت از کتابخانه ملی آلمان انجام داده، پرداخته است. هدف اصلی این پژوهش تهیه مدرکی مستند جهت گسترش «آردی‌ای» در حوزه انطباق با توصیف کتاب‌شناختی پیوندها بر اساس آخرین نسخه در دسترس «آردی‌ای» بوده است. برای این موضوع سه طرح ممکن برای انطباق چنین توصیف‌هایی در «آردی‌ای» مورد آزمایش قرار گرفت: ۱. طرح «بهینه»، که در آن یک پیشینه واحد می‌تواند هم برای تولید اطلاعات توصیفی و هم تولید نقاط دسترسی مورد استفاده قرار گیرد؛ ۲. طرح «واسط»، که پیشینه‌های تولیدشده در نظامی با یک رویکرد می‌توانند برای تولید نقاط دسترسی با رویکردی متفاوت به کار رود؛ و ۳. طرح «کمینه»، که در آن «آردی‌ای» از هر دو رویکرد پشتیبانی خواهد کرد. اما، در این روش تبادل پیشینه‌ها میان نظام‌ها با رویکردهای مختلف نمی‌تواند به راحتی انجام گیرد (Jones 2013). در ادامه، Taniguchi (2013) به موجودیت‌های ترکیبی^۴ و یکپارچه^۵ در «آردی‌ای» و Ballegooie and Borie (2014) و Short and Okuhara (2014) علاوه بر بررسی اثرگذاری «آردی‌ای» به نقش داده‌های پیوندی در کارکرد فهرست‌ها در وب معنایی پرداخته‌اند. اما، مهم‌ترین پژوهشی که در زمینه فهرست‌نویسی پیوندها مطابق با استاندارد توصیف و دسترسی به منبع می‌توان به آن اشاره کرد، مطالعات و بررسی‌هایی است که کتابخانه کنگره در چند سال اخیر بر روی این موضوع انجام داده است. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، برنامه فهرست‌نویسی تعاونی^۶ کتابخانه کنگره متشکل از بخش‌های مختلف و اعضای متعددی است که دارای وظایف گروهی مختلفی هستند. یکی از این بخش‌ها مربوط به پیوندهای برخط یا همان طرح «کانسر»^۷ است. در واقع، بررسی عناصر پیوندهای «کانسر» بخشی از طرح آموزشی «آردی‌ای» در کتابخانه کنگره با نام برنامه آموزشی تخصصی است (Bross, Hawkins & Nguyen 2013). یکی از وظایفی که برنامه فهرست‌نویسی تعاونی به‌عنوان کار گروهی برای اعضای «کانسر» مشخص نمود، ارائه پیشنهادهایی جهت برطرف نمودن تفاوت‌های میان ملزومات پیشینه استاندارد «کانسر»^۸ با عناصر «آردی‌ای» بوده است. در راستای این طرح سه سند مهم در سال ۲۰۱۲ توسط این کارگروه منتشر شد که عبارت‌اند از ۱. عناصر هسته

---

1. optimal   2. intermediate   3. minimal   4. component
5. aggregate   6. Program for Cooperative Cataloging (PCC)   7. Cooperative Serials Program
8. CONSER Standard Record requirements

«آردی‌ای-کانسر»^۱؛ ۲. انطباق «مارک ۲۱» با عناصر هسته «آردی‌ای»^۲؛ و ۳. سیاهه واریسی فهرست‌نویسی «آردی‌ای-کانسر»^۳.

این سه سند برای تهیه مجموعه‌ای مرکب از عناصر این دو استاندارد است که بر اساس آن تفاوت‌های میان عناصر هسته «کانسر» با عناصر هسته «آردی‌ای» قابل تشخیص باشد. دو سال بعد، یعنی در مارس ۲۰۱۴، کتابخانه کنگره سندی با نام پیشینه استاندارد «کانسر-آردی‌ای»^۴ منتشر کرد. در مقدمه این سند بیان شده که پیشینه استاندارد «کانسر (سی‌اس‌آر)»^۵ ترکیبی است از عناصر هسته «آردی‌ای»، هسته «پی‌سی‌سی»^۶ و پیشنهاد «پی‌سی‌سی» که قابل استفاده برای پایندهای متنی در شکل‌های مختلف است. همچنین، دستورالعمل‌های خاصی را که برای توصیف پایندهای کمیاب مناسب است، نیز در بر می‌گیرد. در این سند پیشینه استاندارد «کانسر» در پرداختن به مفهوم هسته، پیرو «آردی‌ای» است: «به‌عنوان حداقل توصیف برای یک اثر، بیان، قالب یا مورد می‌بایست همه عناصر اصلی را که قابل اجرا و قابل اثبات هستند، شامل شود». «سی‌آراس»^۷ یک الگو برای پیشینه‌های توصیفی پایندها با استفاده از یک سطح رمزگذاری واحد در یک محیط اطلاعاتی مشترک است. این سند مبنای اساسی پژوهش حاضر قرار گرفت تا به این پرسش اساسی پاسخ داده شود که وضعیت انطباق فهرست پایندهای کتابخانه ملی ایران با استاندارد «آردی‌ای» چگونه است.

بررسی متون و پژوهش‌های صورت گرفته بیانگر این واقعیت است که به‌کارگیری الگوی مفهومی «اف‌آربی‌آر» و به‌تبع آن «آردی‌ای» برای منابع یکپارچه و پایندها به‌راحتی منابع تک‌نگاشتی نیست؛ چرا که در تدوین این الگوها به منابعی که به شکل مجموعه‌ای از آثار و تلاش‌های فکری افراد مختلف است، کمتر توجه شده است. استفاده از سطوح انتزاعی و ایجاد روابط میان موجودیت‌های مختلف، برای این نوع منابع به‌ویژه در قالب‌های فعلی به‌کاررفته امری بسیار مشکل است. همچنین، به‌کارگیری پیشینه‌های قبلی موجود در فهرست‌های کتابخانه‌ای برای اجرای قواعد جدید فهرست‌نویسی و میزان تغییراتی که لازم است در این پیشینه صورت گیرد تا در فهرست‌های جدید قابل استفاده باشند، به بررسی و دقت فراوانی نیاز دارد.

1. CONSER RDA core elements

2. CONSER MARC 21 to RDA core elements

3. CONSER RDA Cataloging Checklist

4. RDA CONSER Standard Record

5. CONSER standard record (CSR)

6. PCC Core

7. Continuing Resources Section (CRS)

۳. روش پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی و به روش پیمایشی با رویکرد توصیفی-تحلیلی (تطبیقی) است. جامعه پژوهش شامل پیشینه‌های پاینده‌های موجود در فهرست کتابخانه ملی ایران واردشده در نرم‌افزار «رسا»ست. این پیشینه‌ها از طریق جست‌وجوهای ترکیبی و اعمال فیلترهای موجود در نرم‌افزار «رسا» شناسایی شدند. در زمان انجام پژوهش (۱۳۹۳/۴/۱۹) تعداد پیشینه‌های پاینده‌های ذخیره‌شده در نرم‌افزار «رسا» برابر با ۱۴۶۰۰ پیشینه بوده است. روش نمونه‌گیری، تصادفی بوده که بر اساس جدول «کرجسی و مورگان»^۱ تعداد نمونه ۳۷۵ پیشینه تعیین شد. این پیشینه‌ها در مجموع ۲۵۱۲۵ فیلد را شامل می‌شوند که در بخش یافته‌ها به معرفی این فیلدها پرداخته شده است.

برای انجام پژوهش یک سیاهه واری و یک جدول تطبیقی بر اساس پژوهش‌های «پازوکی» (۱۳۹۱)، جدول انطباق عناصر هسته «آردی‌ای» در پیشینه استاندارد «کانسر (سی‌اس‌آر)» با «مارک ۲۱»^۲ و متن استاندارد «آردی‌ای» و «یونی‌مارک» تهیه شد. روایی این سیاهه واری از طریق دریافت نظر و تأیید صاحب‌نظران این حوزه (متخصصان فهرست‌نویسی در گروه بحث «آردی‌ای»^۳ و همچنین، سه نفر متخصص فهرست‌نویسی داخلی) مورد تأیید قرار گرفت. لازم به ذکر است که در این جدول عناصر پیشینه استاندارد «کانسر» با فیلدهای «مارک ایران» منطبق و سپس، سیاهه واری بر اساس داده‌های جداول تطبیقی تهیه شد. در این سیاهه علاوه بر انطباق فیلدهای «مارک ایران» با عناصر «آردی‌ای»، داده‌های واردشده در هر فیلد در سه دسته انطباق کامل، عدم انطباق، و انطباق نسبی مورد بررسی دقیق و ارزیابی قرار گرفته و طبقه‌بندی شد. بدین ترتیب، با توجه به اینکه تعداد کل پیشینه‌های مورد بررسی در نمونه‌گیری ۳۷۵ پیشینه بوده است، تعداد هر فیلد برابر ۳۷۵ است. از طرفی، ما میزان امکان استفاده از اطلاعات موجود را که در هر فیلد وجود دارد، در هنگام پیاده‌سازی «آردی‌ای» در نظر گرفته و آن را انطباق کامل نامیده‌ایم. بدین معنا که اگر اطلاعات فعلی به‌طور کامل اطلاعات متناظر با عنصر «آردی‌ای» را پوشش دهد، انطباق کامل، اگر با ویرایش پوشش دهد، انطباق نسبی، و اگر اصلاً پوشش ندهد، عدم انطباق در نظر گرفته شده است. در مواردی که فیلد فاقد داده بوده، به‌عنوان عدم انطباق در نظر

1. Caregesi Morgan Tabale Sample

2. <http://www.loc.gov/aba/pcc/conser/documents/CONSER-RDA-CSR.pdf>

3. rda-l@lists.ala.org

گرفته شده است. برای مثال، در فیلد ۱۰۱ کلیه پیشینه‌های اطلاعات زبان وارد شده است. همین اطلاعات می‌تواند در مقابل عنصر ۶,۱۱ و ۷,۱۲ در هنگام پیاده‌سازی «آردی‌ای» قرار گیرد. بنابراین، انطباق کامل وجود دارد و چون این فیلد در تمام پیشینه‌های بررسی شده دارای اطلاعات صحیح بوده، صددرصد دارای انطباق کامل است.

۴. یافته‌ها

با توجه به اینکه فهرست کتابخانه ملی ایران بر اساس قالب «مارک ایران»^۱ طراحی شده، پاسخ پرسش‌های پژوهش به ترتیب بلوک‌ها و فیلدهای مارک ایران ارائه شده است.

پرسش ۱. وضعیت انطباق هر یک از بلوک‌های «مارک ایران» در پیشینه‌های کتاب‌شناختی پاینده‌های کتابخانه ملی ایران با «آردی‌ای» چگونه است؟

پرسش ۱-۱. وضعیت انطباق بلوک ۰ (صفر) پیشینه‌های کتاب‌شناختی پاینده‌ها با «آردی‌ای» چگونه است؟

در جدول ۱، فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک صفر «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک صفر مربوط به شناسه‌های عددی برای شناسایی هر پیشینه است.

جدول ۱. فراوانی و درصد فراوانی انطباق اطلاعات بلوک صفر با عناصر «آردی‌ای»

برجسب یونی‌مارک	شماره قاعده ^۱ «آردی‌ای»	عنصر «آردی‌ای»	مقدار فراوانی	عدم انطباق	
				انطباق کامل	بدون اطلاعات اطلاعات اشتباه
۰۱۱	۲,۱۵	شناسه قالب	فراوانی	۲۲	۳۵۰
		درصد فراوانی	۶	۹۳	۱

بر اساس این یافته‌ها، تنها عنصر شناسه قالب از عناصر «آردی‌ای» منطبق با این بلوک

۱. مارک ایران بر اساس یونی‌مارک (UNIMARC) و تقریباً معادل آن است.

۲. البته، در «آردی‌ای» به جای Rule (که در انگلوامریکن کاربرد داشت) از Guideline (رهنمود) یا Recommendation (توصیه) استفاده می‌شود و از حالت دستوری به حالت پیشنهادی تغییر پیدا کرده است. اما، برای نزدیکی به مفهوم ذهن مخاطب و سهولت درک، از واژه «قاعده» استفاده کرده‌ایم.

است. مطابق این جدول، میان اطلاعات فیلد ۰۱۱ پیشینه‌های مورد بررسی با عنصر شناسه قالب، ۶ درصد انطباق کامل و ۹۴ درصد عدم انطباق وجود دارد. مقدار انطباق نسبی در این بلوک صفر است. بر اساس یافته‌های پژوهش ۹۳ درصد عدم انطباق به دلیل نبود اطلاعات و ۱ درصد به دلیل اطلاعات اشتباه در فیلد ۰۱۱ است.

پرسش ۱-۲. وضعیت انطباق بلوک ۱ پیشینه‌های کتاب‌شناختی پایندها با «آردی‌ای» چگونه است؟

در جدول ۲، فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک ۱ «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک ۱ مربوط به اطلاعات گذشته است.

جدول ۲. فراوانی و درصد فراوانی انطباق «آردی‌ای» اطلاعات بلوک ۱ با عناصر «آردی‌ای»

برجسب یونی‌مارک	شماره قاعده «آردی‌ای»	عنصر «آردی‌ای»	مقدار	عدم انطباق	
				انطباق کامل	بدون اطلاعات اطلاعات اشتباه
۱۰۱	۶,۱۱	زبان بیان	فراوانی	۳۷۵	۰
		درصد فراوانی		۱۰۰	۰
	۷,۱۲	زبان محتوا	فراوانی	۳۷۵	۰
		درصد فراوانی		۱۰۰	۰
۱۰۲	۲,۸,۲	محل نشر	فراوانی	۳۷۵	۰
		درصد فراوانی		۱۰۰	۰
	۲,۹,۲	محل توزیع	فراوانی	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی		۰	۱۰۰
	۲,۱۰,۲	محل ساخت	فراوانی	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی		۰	۱۰۰
۱۱۰	۲,۱۴	توالی انتشار	فراوانی	۳۷۵	۰
		درصد فراوانی		۱۰۰	۰
۱۸۱	۶,۹	نوع محتوا	فراوانی	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی		۰	۱۰۰

برچسب یونی مارک	شماره قاعده «آردی‌ای»	عنصر «آردی‌ای»	مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق بدون اطلاعات	اطلاعات اشتباه
۱۸۲	۳,۲	نوع رسانه	فراوانی	۰	۳۷۵	۰
			درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
	۳,۳	نوع محمل	فراوانی	۰	۳۷۵	۰
			درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
جمع			فراوانی	۱۵۰۰	۱۸۷۵	۰
			درصد فراوانی	۴۴	۵۶	۰

۹ عنصر از عناصر «آردی‌ای» که برای توصیف پایندها در نظر گرفته شده، منطبق با این بلوک است. اطلاعات این بلوک با عناصر زبان محتوا، زبان بیان، محل نشر و توالی انتشار ۱۰۰ درصد انطباق دارد. هیچ اطلاعاتی منطبق با سایر عناصر این بلوک (۶ عنصر) وجود ندارد. لازم به ذکر است، فیلدهای ۱۸۱ و ۱۸۲ در طی مکاتبه با «کمیته دائمی یونی مارک»^۱ برای انطباق با سه عنصر نوع محتوا، نوع رسانه و نوع محمل مشخص شده است. در مجموع، میان اطلاعات بلوک ۱ پیشنهادی مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای»، ۴۴ درصد انطباق کامل و ۵۶ درصد عدم انطباق وجود دارد که عدم انطباق فقط به دلیل نبود اطلاعات در فیلدهای این بلوک بوده است. مقدار انطباق نسبی در این بلوک صفر است. پرسش ۱-۳. وضعیت انطباق بلوک ۲ پیشنهادی کتاب‌شناختی پایندها با «آردی‌ای» چگونه است؟

در جدول ۳. فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک ۲ «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک ۲ مربوط به اطلاعات توصیفی است.

1. permanent UNIMARC committee

جدول ۳. فراوانی و درصد فراوانی انطباق «آردی‌ای» اطلاعات بلوک ۲ با عناصر «آردی‌ای»

برچسب «یونی‌مارک»	شماره قاعده «آردی‌ای»	عناصر «آردی‌ای» مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق بدون اطلاعات اشتباه	انطباق نسبی
a200\$	۲,۳,۲	عنوان کامل فراوانی	۳۳۲	۴۳	۰
		درصد فراوانی	۸۸/۵	۱۱/۵	۰
	۲,۳,۲,۵	عنوان بیش از یک شکل فراوانی	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۱۰۰	۰	۰
d200\$	۲,۳,۳	عنوان کامل موازی فراوانی	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۱۰۰	۰	۰
e200\$	۲,۳,۴	سایر اطلاعات عنوان فراوانی	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۱۰۰	۰	۰
f200\$	۲,۴,۲	شرح مسئولیت مربوط به عنوان کامل فراوانی	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۱۰۰	۰	۰
۲۰۳	۳,۲	نوع رسانه فراوانی	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۱۰۰	۰	۰
	۶,۹	نوع محتوا فراوانی	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۱۰۰	۰	۰
۲۰۵	۲,۵,۲	نشانه‌گر ویرایش فراوانی	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۱۰۰	۰	۰

برچسب «یونی مارک»	شماره قاعده «آردی آی»	عصر «آردی آی» مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق بدون اطلاعات	اطلاعات اشتباه	انطباق نسبی
a207\$	۲,۶	شماره پیاپیها فراوانی	۰	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
	۲,۶,۲	نشانگر عددی و / فراوانی یا الفبایی شماره یا	۰	۳۷۵	۰	۰
		بخش نخست پیاپی درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
	۲,۶,۳	نشانگر تاریخی شماره یا بخش	۰	۳۷۵	۰	۰
		نخست پیاپی درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
	۲,۶,۴	نشانگر عددی و / فراوانی یا الفبایی شماره یا	۰	۳۷۵	۰	۰
		بخش پایانی پیاپی درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
	۲,۶,۵	نشانگر تاریخی شماره یا بخش	۰	۳۷۵	۰	۰
		پایانی پیاپی درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
a210\$	۲,۸,۲	محل نشر فراوانی	۰	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
	۲,۹,۲	محل توزیع فراوانی	۰	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
c210\$	۲,۸,۴	نام ناشر فراوانی	۳۵۶	۱۹	۰	۰
		درصد فراوانی	۹۵	۵	۰	۰
	۲,۹,۴	نام توزیع کننده فراوانی	۰	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
d210\$	۲,۸,۶	تاریخ نشر فراوانی	۰	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
	۲,۹,۶	تاریخ توزیع فراوانی	۰	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰
	۲,۱۱	تاریخ حق مؤلف فراوانی	۰	۳۷۵	۰	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰	۰

برچسب «یونی‌مارک» شماره قاعده «آردی‌ای»	عناصر «آردی‌ای» مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق بدون اطلاعات اطلاعات اشتباه	انطباق نسبی
e210\$	محل ساخت فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
g210\$	نام سازنده فراوانی	۱۹	۳۵۶	۰
	درصد فراوانی	۵	۹۵	۰
h210\$	تاریخ تولید فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
	تاریخ ساخت فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
a215\$	اندازه فراوانی	۰	۲۶۷	۱۰۸
	درصد فراوانی	۰	۷۱	۲۹
d215\$	ابعاد فراوانی	۰	۲۶۷	۱۰۸
	درصد فراوانی	۰	۷۱	۲۹
a225\$	عنوان کامل فروست فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
	عنوان کامل فروست فرعی فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
v225\$	شماره گذاری فروست فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
	شماره گذاری فروست فرعی فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
x225\$	شاپای فروست فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
	شاپای فروست فروست فرعی فراوانی	۰	۳۷۵	۰
	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰

برجسب «یونی‌مارک» «آردی‌ای»	شماره قاعده «آردی‌ای»	عنصر «آردی‌ای» مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق بدون اطلاعات اشتباه	انطباق نسبی
۲۸۳	۳,۳	نوع محمل فراوانی	۰	۳۷۵	۰
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
جمع		فراوانی	۱۴۷۵	۱۰۶۴۱	۴۳
		درصد فراوانی	۱۲	۸۶	۰/۳
					۱/۷

همان‌طور که در جدول ۳ مشخص است، ۳۳ عنصر از عناصر «آردی‌ای» که برای توصیف پاینده‌ها در نظر گرفته شده، منطبق با این بلوک است. از اطلاعات این بلوک بیشترین انطباق مربوط به عنصر محل نشر و تاریخ نشر با ۱۰۰ درصد انطباق است. سایر اطلاعات با عناصر نام ناشر ۹۵ درصد، عنوان کامل ۸۸/۵ درصد و نام سازنده ۵ درصد انطباق دارد. دو عنصر ابعاد و اندازه هر کدام دارای ۲۹ درصد انطباق نسبی هستند. هیچ اطلاعاتی منطبق با سایر عناصر این بلوک (۲۶ عنصر) وجود ندارد. لازم به ذکر است که فیلدهای ۲۰۳ و ۲۸۳ طی مکاتبه با «کمیته دائمی یونی‌مارک» برای انطباق با سه عنصر نوع محتوا، نوع رسانه و نوع محمل مشخص شده است. در مجموع، میان اطلاعات بلوک ۲ پیشینه‌های مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای» ۱۲ درصد انطباق کامل، ۸۶/۳ درصد عدم انطباق و ۱/۷ درصد انطباق نسبی وجود دارد. در این بلوک ۸۶ درصد عدم انطباق به دلیل نبود اطلاعات و ۰/۳ درصد به دلیل اطلاعات اشتباه بوده است.

پرسش ۱-۴. وضعیت انطباق بلوک ۳ پیشینه‌های کتاب‌شناختی پاینده‌ها با «آردی‌ای» چگونه است؟

در جدول ۴ فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک ۳ «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک ۳ مربوط به یادداشت‌هاست.

جدول ۴. فراوانی و درصد فراوانی انطباق «آردی‌ای» اطلاعات بلوک ۳ با عناصر «آردی‌ای»

برچسب «یونی‌مارک»	شماره قاعده «آردی‌ای»	عنصر «آردی‌ای»	مقدار	عدم انطباق	
				انطباق کامل	بدون اطلاعات اشتباه
۳۰۴-۳۰۰	۲,۱۷,۲	یادداشت عنوان	فراوانی	۴۹	۳۲۰
۳۱۲			درصد فراوانی	۱۳	۸۵
۳۰۰	۲,۱۷,۱۳	یادداشت شماره، بخش، یا نمونه استفاده شده جهت شناسایی منبع	فراوانی	۱۱۸	۲۲۹
			درصد فراوانی	۳۱/۵	۶۱
۳۰۷	۳,۲۱,۴	یادداشت در مورد تغییر در مشخصات محمل	فراوانی	۰	۳۷۵
			درصد فراوانی	۰	۱۰۰
۳۲۶	۲,۱۴	توالی انتشار	فراوانی	۸۵	۲۹۰
			درصد فراوانی	۲۳	۷۷
جمع			فراوانی	۲۵۲	۱۲۱۴
			درصد فراوانی	۱۶/۸	۸۱

بر اساس یافته‌های جدول ۴، چهار عنصر از عناصر «آردی‌ای» که برای توصیف پاینده‌ها در نظر گرفته شده، منطبق با این بلوک است. از اطلاعات این بلوک بیشترین انطباق مربوط به عنصر یادداشت نمونه استفاده شده با ۳۱/۵ درصد انطباق است. سایر اطلاعات با عناصر توالی انتشار ۲۳ درصد و یادداشت عنوان ۱۳ درصد (در ۳ فیلد مارک) انطباق دارند. هیچ اطلاعاتی منطبق با عنصر یادداشت تغییر در مشخصات محمل و نوع محتوا وجود ندارد. در مجموع، میان اطلاعات بلوک ۳ پیشینه‌های مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای» ۱۶/۸ درصد انطباق کامل و ۸۳/۲ درصد عدم انطباق وجود دارد که ۸۱ درصد عدم انطباق به دلیل نبود اطلاعات و ۲/۲ درصد به دلیل اطلاعات اشتباه بوده است. مقدار انطباق نسبی در این بلوک صفر است.

لازم به ذکر است که در کاربرگه پاینده‌های کتابخانه ملی از فیلد ۳۴۵ استفاده نشده است. همچنین، در فیلد ۳۰۶ در هیچ رکوردی اطلاعات وارد نشده و اطلاعات وارد شده در فیلد ۳۰۳ به دلیل شباهت با اطلاعات ۳۰۰ و ۳۰۴ در نظر گرفته نشده است.

پرسش ۱-۵. وضعیت انطباق بلوک ۴ پیشینه‌های کتاب‌شناختی پیاوندها با «آردی‌ای» چگونه است؟

در جدول ۵، فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک ۴ «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک ۴ مربوط به شناسه‌های ارتباطی است.

جدول ۵. فراوانی و درصد فراوانی انطباق «آردی‌ای» اطلاعات بلوک ۴ با عناصر «آردی‌ای»

برچسب «یونی‌مارک»	شماره قاعده «آردی‌ای»	عنصر «آردی‌ای»	مقدار	عدم انطباق	
				انطباق کامل	بدون اطلاعات
XX۴	۲۵,۱	اثر مرتبط	فراوانی	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی		۰	۱۰۰
	۲۶,۱	بیان مرتبط	فراوانی	۶	۳۶۹
		درصد فراوانی		۱/۶	۹۸/۴
	۲۷,۱	قالب مرتبط	فراوانی	۱۵	۳۶۰
		درصد فراوانی		۴	۹۶
	۲۸,۱	مورد مرتبط	فراوانی	۱	۳۷۴
		درصد فراوانی		۰/۳	۹۹/۷
جمع		فراوانی		۲۲	۱۴۷۸
		درصد فراوانی		۱/۵	۹۸/۵

بر اساس یافته‌های جدول ۵، چهار عنصر از عناصر «آردی‌ای» که برای توصیف پیاوندها در نظر گرفته شده، منطبق با این بلوک است. تعدادی از فیلدها در این بلوک منطبق با قالب مرتبط هستند. از جمله فیلدهای: نشریه‌ی مادر (۴۲۲)، اثر همراه (۴۲۳)، جداشده از (۴۳۷)، ادامه‌یافته با (۴۴۰) و صحافی‌شده در این جلد (۴۸۱). از اطلاعات این بلوک بیشترین انطباق مربوط به عنصر قالب مرتبط با ۴ درصد است. سایر اطلاعات با عناصر بیان مرتبط ۱/۶ درصد و مورد مرتبط ۰/۳ درصد انطباق دارند. هیچ اطلاعاتی منطبق با عنصر اثر مرتبط وجود ندارد. در مجموع، میان اطلاعات بلوک ۴ پیشینه‌های مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای» ۱/۵ درصد انطباق کامل و ۹۸/۵ درصد عدم انطباق وجود دارد

که دلیل عدم انطباق، نبودِ اطلاعات بوده است. مقدار انطباق نسبی در این بلوک صفر است.

پرسش ۱-۶. وضعیت انطباق بلوک ۵ پیشینه‌های کتاب‌شناختی پیاپیها با «آردی‌ای» چگونه است؟

در جدول ۶ فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک ۵ «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک ۵ مربوط به عنوان‌های مرتبط است.

جدول ۶. فراوانی و درصد فراوانی انطباق «آردی‌ای» اطلاعات بلوک ۵ با عناصر «آردی‌ای»

برچسب یونی‌مارک	شماره قاعده آردی‌ای	عناصر آردی‌ای مقدار	عدم انطباق	
			انطباق کامل	بدون اطلاعات اطلاعات اشتباه
۵۵۰۰\$	۶,۲,۲	عنوان مرجع اثر	۰	۳۷۴
		درصد فراوانی	۰	۹۹/۷
۵۵۰۰\$	۶,۳	شکل اثر	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰
۵۵۰۰\$	۶,۴	تاریخ اثر	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰
۵۵۰۰\$	۶,۱۰	تاریخ بیان	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰
۵۵۰۰\$	۶,۱۱	زبان بیان	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰
۵۵۰۰\$	۶,۶	دیگر مشخصات	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰
۵۵۰۰\$	۶,۵	محل اصلی اثر	۰	۳۷۵
		درصد فراوانی	۰	۱۰۰
۵۱۳-۵۱۲-۵۱۰	۲,۳,۶	عنوان گوناگون فراوانی	۵۴	۳۲۱
۵۱۶-۵۱۵-۵۱۴				
۵۳۲-۵۱۸-۵۱۷		درصد فراوانی	۱۴/۵	۸۵/۵
۵۴۱				

برچسب یونی‌مارک	شماره قاعده آردی‌ای	عنصر آردی‌ای	مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق	
					بدون اطلاعات	اطلاعات اشتباه
۵۲۰	۲,۳,۷	عنوان کامل قبلی	فراوانی	۱۲	۳۶۳	۰
		درصد فراوانی		۳/۲	۹۶/۸	۰
۵۱۷	۲,۳,۸	عنوان کامل بعدی	فراوانی	۳	۳۷۲	۰
		درصد فراوانی		۰/۹	۹۹/۱	۰
۵۳۱	۲,۳,۱۰	عنوان اختصاری	فراوانی	۰	۳۷۵	۰
		درصد فراوانی		۰	۱۰۰	۰
جمع		فراوانی		۶۹	۴۰۵۵	۱
		درصد فراوانی		۱/۶	۹۸/۳	۰/۱

همان‌طور که در جدول ۶ آمده، ۱۱ عنصر از عناصر «آردی‌ای» که برای توصیف پاینده‌ها در نظر گرفته شده، منطبق با این بلوک است. از اطلاعات این بلوک بیشترین انطباق مربوط به عنصر عنوان گوناگون با ۱۴/۵ درصد (در ۱۰ فیلد مارک) است. سایر اطلاعات با عناصر عنوان کامل قبلی ۳/۲ درصد و عنوان کامل بعدی ۰/۹ درصد انطباق دارند. هیچ اطلاعاتی منطبق با سایر عناصر این بلوک (۸ عنصر) وجود ندارد. در مجموع، میان اطلاعات بلوک ۵ پیشنهادی مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای» ۱/۶ درصد انطباق کامل و ۹۸/۴ درصد عدم انطباق وجود دارد که عدم انطباق به دلیل نبود اطلاعات است. مقدار انطباق نسبی در این بلوک صفر است.

پرسش ۱-۷. وضعیت انطباق بلوک ۷ پیشنهادی کتاب‌شناختی پاینده‌ها با «آردی‌ای» چگونه است؟

در جدول ۷، فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک ۷ «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک ۷ مربوط به فیلدهای مسئولیت‌های مختلف اثر است.^۱

۱. لازم به یادآوری است که به دلیل الگوقرار گرفتن «کانسر» در این پژوهش، بلوک ۶ مورد استفاده قرار نگرفته است.

جدول ۷. فراوانی و درصد فراوانی انطباق «آردی‌ای» اطلاعات بلوک ۷ با عناصر «آردی‌ای»

برچسب «یونی‌مارک»	شماره قاعده «آردی‌ای»	عناصر «آردی‌ای»	مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق بدون اطلاعات اطلاعات اشتباه	انطباق نسبی
۷۰۰-۷۰۲۷۰۱-۷۱۲	۱۹,۲	پدیدآورنده	فراوانی	۰	۳۷۵	۰
۷۱۱۷۱۰-۷۱۲		درصد فراوانی	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
۷۰۰-۷۰۲۷۰۱-۷۱۲	۱۹,۳	سایر اشخاص، خاندان یا	فراوانی	۲۴۳	۲۵۶	۳
۷۱۲-۷۱۱۷۱۰		سازمان‌های مرتبط با یک اثر	درصد فراوانی	۳۲/۵	۳۴	۰/۵
۷۰۰-۷۰۲۷۰۱-۷۱۲	۲۰,۲	پدیدآورنده همکار	فراوانی	۰	۳۷۵	۰
۷۱۲-۷۱۱۷۱۰		درصد فراوانی	درصد فراوانی	۰	۱۰۰	۰
جمع			فراوانی	۲۴۳	۶۳۱	۳
			درصد فراوانی	۲۱/۶	۵۶	۰/۴

همان‌طور که در جدول ۷ آمده، ۳ عنصر از عناصر «آردی‌ای» که برای توصیف پاینده‌ها در نظر گرفته شده، منطبق با این بلوک است. اطلاعات موجود در فیلدهای این بلوک با عنصر سایر اشخاص، خاندان یا سازمان‌های مرتبط با یک اثر، ۳۲/۵ درصد انطباق کامل، ۳۴/۵ درصد عدم انطباق و ۳۳ درصد انطباق نسبی دارد. هیچ اطلاعاتی منطبق با سایر عناصر این بلوک (۲ عنصر) وجود ندارد. در مجموع، میان اطلاعات بلوک ۷ پیشینه‌های مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای» ۲۱/۶ درصد انطباق کامل، ۵۶/۴ درصد عدم انطباق و ۲۲ درصد انطباق نسبی وجود دارد. همچنین، دلیل عدم انطباق ۵۶ درصد نبود اطلاعات و ۰/۴ درصد اطلاعات اشتباه بوده است.

پرسش ۱-۸. وضعیت انطباق بلوک ۸ پیشینه‌های کتاب‌شناختی پاینده‌ها با «آردی‌ای» چگونه است؟

جدول ۸. فراوانی و درصد فراوانی انطباق «آردی‌ای» اطلاعات بلوک ۸ با عناصر «آردی‌ای»

برچسب یونی‌مارک	شماره قاعده «آردی‌ای»	عنصر «آردی‌ای»	مقدار	عدم انطباق	
				انطباق کامل	بدون اطلاعات
۸۵۶	۴،۶	یوآرال	فراوانی	۶۰	۳۱۵
۰	۰	درصد فراوانی		۱۶	۸۴

در جدول ۸، فراوانی و درصد فراوانی انطباق عناصر «آردی‌ای» با اطلاعات بلوک ۸ «مارک ایران» نمایش داده شده است. بلوک ۸ مربوط به اطلاعات بین‌المللی اثر است. تنها عنصر «یوآرال» (آدرس یکتای اینترنتی) از عناصر «آردی‌ای» منطبق با این بلوک است. میان اطلاعات فیلد ۸۵۶ پیشینه‌های مورد بررسی با عنصر «یوآرال» ۱۶ درصد انطباق کامل و ۸۴ درصد عدم انطباق وجود دارد. علت عدم انطباق، نبود اطلاعات در این فیلد بوده است. مقدار انطباق نسبی در این بلوک صفر است. لازم به ذکر است که ۸۵۲ در کاربرگه پیاندها استفاده نشده است. هیچ عنصری از «کانسر» منطبق با ۸۳۰ نبوده است.

پرسش ۲. نسبت انطباق بلوک‌های مارک ایران در پیشینه‌های کتاب‌شناختی پیاندهای کتابخانه ملی ایران با «آردی‌ای» چگونه است؟

جدول ۹. مقایسه میانگین انطباق و عدم انطباق عناصر «آردی‌ای» بر حسب بلوک

شماره بلوک	میانگین انطباق	میانگین عدم انطباق	میانگین انطباق نسبی
بلوک ۰ (صفر)	۲۲	۳۵۳	۰
بلوک ۱	۱۶۷	۲۰۸	۰
بلوک ۲	۴۵	۳۲۴	۷
بلوک ۳	۶۳	۳۱۲	۰
بلوک ۴	۵	۳۶۹	۰
بلوک ۵	۶	۳۶۸	۰
بلوک ۷	۸۱	۲۱۱	۸۳
بلوک ۸	۶۰	۳۱۵	۰
جمع	۴۴۹	۲۴۶۰	۹۰

در جدول ۹، میانگین میزان انطباق و عدم انطباق و انطباق نسبی اطلاعات به تفکیک هر بلوک با عناصر «آردی‌ای» نمایش داده شده است. مطابق این جدول، بلوک ۱ با میانگین ۱۶۷ بیشترین انطباق و بلوک ۴ با میانگین ۵ کمترین انطباق را دارا هستند. همچنین، بلوک ۷ بیشترین انطباق نسبی را داراست.

پرسش ۳. پیشینه‌های کتاب‌شناختی پاینده‌های کتابخانه ملی ایران از نظر فهرست‌نویسی با «آردی‌ای» چه میزان مطابقت دارد؟

برای پاسخ به پرسش ۳، داده‌های واردشده در هر یک از فیلدها بررسی و میزان انطباق آن با «آردی‌ای» مشخص شد. این یافته‌ها در سه دسته انطباق کامل، عدم انطباق، و انطباق نسبی به تفکیک هر بلوک دسته‌بندی شده است.

نتایج بررسی بلوک‌های مختلف «مارک ایران» در پیشینه پاینده‌های کتابخانه ملی به شکل خلاصه در جدول ۱۰ نمایش داده شده است.

جدول ۱۰. فراوانی و درصد فراوانی انطباق، عدم انطباق و انطباق نسبی بر اساس بلوک

بلوک	مقدار	عدم انطباق		انطباق نسبی
		انطباق کامل	بدون اطلاعات	
بلوک ۰ (صفر)	فراوانی	۲۲	۳۵۰	۰
	درصد فراوانی	۶	۹۳	۰
بلوک ۱	فراوانی	۱۵۰۰	۱۸۷۵	۰
	درصد فراوانی	۴۴	۵۶	۰
بلوک ۲	فراوانی	۱۴۷۵	۱۰۶۴۱	۲۱۶
	درصد فراوانی	۱۲	۸۶	۱/۷
بلوک ۳	فراوانی	۲۵۲	۱۲۱۴	۰
	درصد فراوانی	۱۶/۸	۸۱	۲/۲
بلوک ۴	فراوانی	۲۲	۱۴۷۸	۰
	درصد فراوانی	۱/۵	۹۸/۵	۰
بلوک ۵	فراوانی	۶۹	۴۰۵۵	۱
	درصد فراوانی	۱/۶	۹۸/۳	۰/۱

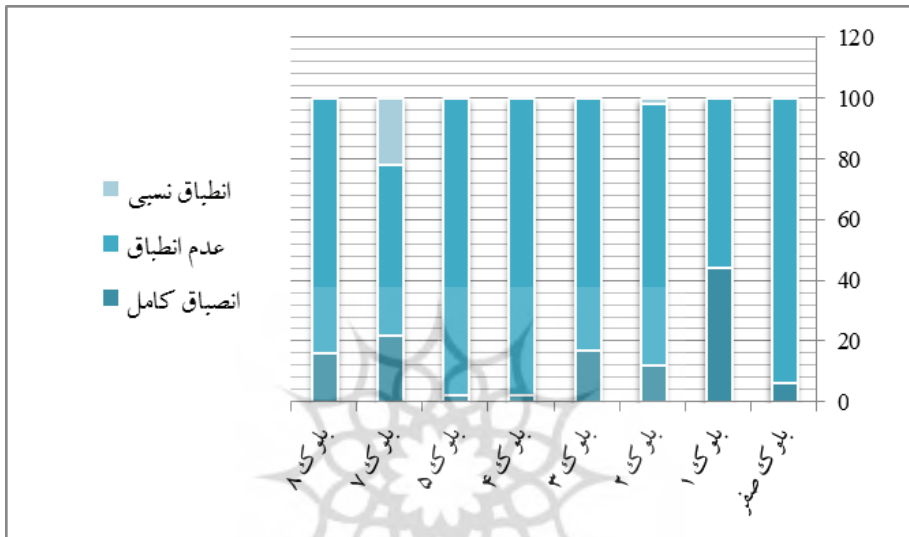
بلوک	مقدار	انطباق کامل	عدم انطباق		انطباق نسبی
			بدون اطلاعات	اطلاعات اشتباه	
بلوک ۵	فراوانی	۶۹	۴۰۵۵	۱	۰
	درصد فراوانی	۱/۶	۹۸/۳	۰/۱	۰
بلوک ۷	فراوانی	۲۴۳	۶۳۱	۳	۲۴۸
	درصد فراوانی	۲۱/۶	۵۶	۰/۴	۲۲
بلوک ۸	فراوانی	۶۰	۳۱۵	۰	۰
	درصد فراوانی	۱۶	۸۴	۰	۰
جمع	فراوانی	۳۶۴۳	۲۰۵۵۹	۸۴	۴۶۴
	درصد فراوانی	۱۴/۷	۸۳	۰/۵	۱/۸

مطابق جدول ۱۰، در مجموع، میان داده‌های موجود در پیشینه‌های پاینده‌های مورد بررسی با عناصر «آردی‌ای» ۱۴/۷ درصد انطباق کامل، ۱/۸ درصد انطباق نسبی، و ۸۳/۵ درصد عدم انطباق وجود دارد. عمده‌ترین دلیل عدم انطباق در این پیشینه‌ها نبود اطلاعات در فیله‌های پیشینه‌هاست. بنابراین، فهرست پیشینه‌های پاینده‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با عناصر استاندارد «آردی‌ای» به میزان کمی انطباق دارد.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که پیش‌تر بیان شد، استاندارد «آردی‌ای» عناصر فراوانی را برای توصیف هر منبع اطلاعاتی معرفی می‌کند. این عناصر سبب می‌شود ویژگی‌های فراوانی برای هر منبع اطلاعاتی در هنگام توصیف ثبت شود. اگرچه «ارسطوپور» معتقد است که در ثبت داده‌ها در پیشینه‌های «مارک» زمینه یا بستر برای ارائه اطلاعات همراستا با فعالیت شناسایی، یعنی افزودن داده‌های بیشتر برای آگاهی بیشتر نسبت به موجودیت (توصیف جامع‌تر) فراهم‌تر است (۱۳۸۹)، با این وجود، در «آردی‌ای» توجه به جزئیات و استفاده از عناصر داده‌ای فراوان باعث شده است که قالب‌های فعلی توصیف، مانند «یونی‌مارک» با ساختار فعلی خود توانایی انطباق با همه عناصر موجود در «آردی‌ای» را نداشته باشند. از طرفی، داده‌های موجود در پیشینه‌های فعلی در قالب فیله‌های اصلی و فرعی ذخیره شده است. بنابراین، برای انطباق بهتر داده‌های فعلی با عناصر «آردی‌ای» لازم است در

حد امکان فیلدهای اصلی و فرعی که امکان انطباق با عناصر مورد نظر را دارند، معرفی شود. در انطباق عناصر «آردی‌ای» با فیلدهای «یونی‌مارک» در این پژوهش سعی شده است علاوه بر فیلدهای اصلی، در مواردی که امکان انطباق وجود دارد، از فیلدهای فرعی نیز استفاده شود.

نمودار ۱. مقایسه وضعیت انطباق عناصر در بلوک‌های مختلف

مطابق نمودار ۱، داده‌های بلوک ۱ دارای ۴۴ درصد انطباق کامل و ۵۶ درصد عدم انطباق هستند. یکی از دلایل عدم انطباق ۵۶ درصد در این بلوک، وجود سه عنصر جدید نوع رسانه، نوع محتوا، و نوع محمول است که در قواعد «انگلوامریکن» وجود نداشته است و به همین دلیل، فیلدی نیز در قالب «یونی‌مارک» برای آن در نظر گرفته نشده است. اما، در نتیجه مکاتبه با «کمیته یونی‌مارک» مشخص شد که این کمیته تصمیم دارد در ویرایش آتی، فیلدهایی را برای انطباق با این عناصر معرفی کند. فیلدهای ۱۸۱ و ۱۸۲ از جمله این فیلدها هستند که در بلوک ۱ قرار می‌گیرند. بنابراین، در پیشنهادی‌های فعلی، داده‌ای برای این فیلدها وجود ندارد. این امر باعث افزایش میزان عدم انطباق در این بلوک شده است. داده‌های موجود در این بلوک با چهار عنصر انطباق کامل دارند. در نتیجه، در مواردی که مقداردهی فیلدهای «یونی‌مارک» بر اساس جداول ثابت و تعاریف مشخصی بوده است، میزان داده‌ها و صحت آن‌ها در حد قابل قبول و نتیجه آن انطباق زیاد داده‌ها

با استاندارد جدید فهرست‌نویسی است. یکی از فیله‌های بلوک ۱، فیلد شماره ۱۰۱ (زبان اثر) قوی‌ترین فیلد «مارک» در بازنمون بیان در پیوند با موجودیت مورد نظر (ارسطوپور ۱۳۸۹) به زبان‌های مختلف به‌شمار می‌آید. در حالی که، فراوانی انطباق کامل در بلوک ۱ و بلوک ۲ اختلاف زیادی ندارد، اما به‌دلیل اینکه تعداد عناصر منطبق با بلوک ۲ به میزان بالایی بیشتر از بلوک ۱ است، و از طرفی داده‌ای منطبق با این عناصر وجود ندارد، عدم انطباق در بلوک ۲ به شکل چشم‌گیری بیشتر است. همان‌طور که پیش از این اشاره شد، بلوک ۲ مربوط به اطلاعات توصیفی است. بنابراین، فیله‌های این بلوک و به‌تبع آن عناصر منطبق با این بلوک در توصیف منابع اطلاعاتی نقش مهمی بر عهده دارند که از دلایل تعداد زیاد عناصر منطبق با این بلوک است. «ارسطوپور» نیز در پژوهش خود تأیید می‌کند که فیله‌های موجود در بلوک ۲ از قدرت محتوای اطلاعاتی و کارکردی در بازیابی، شناسایی، انتخاب و دسترسی به موجودیت‌های اثر، بیان و قالب برخوردار هستند (۱۳۸۹). دو فیلد ۲۰۳ و ۲۸۳ نیز برای بیان نوع رسانه، نوع محتوا و نوع محمل به بلوک ۲ «یونی‌مارک» اضافه شده است. تعدادی از داده‌های موجود در بلوک ۲، با عناصر «آردی‌ای» انطباق نسبی دارند. این داده‌ها بیشتر مربوط به مشخصات ظاهری اندازه و ابعاد است. این داده‌ها بیشتر شامل داده‌هایی است که به شکل کوتاه‌نوشت ثبت شده‌اند و با ویرایش جزئی امکان استفاده از آن‌ها در «آردی‌ای» وجود دارد.

در بلوک ۳، اگرچه بخشی از عدم انطباق به‌دلیل وجود داده‌های اشتباه است، اما در این بلوک نیز دلیل اصلی نبود داده کافی در فیله‌هاست. این در حالی است که «پازوکی» نقش بلوک ۳ را در توصیف، دسترس‌پذیری و بازیابی اثر، نقش مهم و به‌سزایی می‌داند (۱۳۹۱). بنابراین، لازم است برای انتقال به «آردی‌ای» به نقش داده‌های این بلوک توجه شود.

همان‌طور که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود، اختلاف میزان انطباق به عدم انطباق در بلوک‌های ۴ و ۵ به حدی است که می‌توان گفت به‌دلیل نبود داده، انطباقی با عناصر «آردی‌ای» در این بلوک‌ها وجود ندارد، در حالی که روابط میان عناصر یک موجودیت و روابط عناصر یک موجودیت با سایر موجودیت‌ها، در «آردی‌ای» از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و این روابط تنها با وجود داده‌های مناسب ایجاد می‌گردند. در بلوک ۴ که مربوط به این نوع داده‌هاست، با حجم بسیار پایین داده روبه‌رو هستیم. «ارسطوپور» نیز اعتقاد دارد که بلوک ۴ قابلیت گسترش بیشتری برای هماهنگ‌سازی با الگوی ملزومات

کارکردی داراست (۱۳۸۹). این قابلیت تنها زمانی قابل استفاده است که داده سالم برای آن وجود داشته باشد.

در مطالعات (Fattahi and Parirokh 2002)، «ارسطوپور» (۱۳۸۹) و «پازوکی» (۱۳۹۱) بر نقش مهم عنوان قراردادی در بازیابی، شناسایی، و انتخاب تأکید زیادی شده و به قابلیت فیله‌های مرتبط با عنوان‌های قراردادی به منزله ابزارهایی جهت گردآوری اعضای خانواده کتاب‌شناختی اشاره شده است. این در حالی است که در پیشینه‌های پاینده‌ها در فیلد ۵۰۰ که مربوط به عنوان قراردادی است، داده‌ای وجود ندارد. همچنین، سایر فیله‌های بلوک ۵ که اطلاعات عنوان را ثبت می‌کنند، اکثر پیشینه‌ها بدون محتوای اطلاعاتی هستند. همان‌طور که گفته شد، در بلوک ۴ و بلوک ۵ پیشینه‌های مورد بررسی به دلیل کم‌توجهی، عدم تسلط کافی فهرست‌نویس، سیاست فهرست‌نویسی کتابخانه ملی و عدم برداشت درست از عناوین فیله‌ها، اطلاعات کمی وارد شده است و برای انطباق با استاندارد «آردی‌ای» ضروری است که اطلاعات در این بلوک‌ها وارد شود.

بلوک ۷، بیشتر در بازیابی و شناسایی موجودیت اثر نقش بسزایی دارد (ارسطوپور ۱۳۸۹). فیله‌های بلوک ۷، با سه عنصر از «آردی‌ای» قابل انطباق هستند. این عناصر در ایجاد نقاط دسترسی نقش مهمی دارند. عنصر پدیدآورنده، که در واقع آفریننده اصلی اثر است، با توجه به اینکه مفهوم اثر در پاینده‌ها و منابع پیوسته به وضوح تعریف نشده است (Antelman 2004)، و از طرفی برای پاینده‌ها سرشناسه اصلی جز در موارد خاص وجود ندارد، در نتیجه، داده‌ای قابل انطباق با این عنصر وجود ندارد. در مورد پدیدآور همکار نیز شرایط شبیه پدیدآورنده است. داده‌های وارد شده در فیلد ۷۰۲ و ۷۱۲ در پیشینه‌های پاینده‌های کتابخانه ملی، بیشتر شامل اطلاعات صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر است که در نتیجه این داده‌ها با عنصر سایر اشخاص، خاندان یا سازمان‌های مرتبط با یک اثر قابل انطباق هستند. در بلوک ۷، ۲۲ درصد از داده‌ها دارای انطباق نسبی با عناصر «آردی‌ای» هستند. این داده‌ها مربوط به آن بخش از داده‌هاست که نیاز به مستندسازی دارند و با انجام فرایند مستندسازی این داده‌ها نیز قابلیت انطباق خواهند داشت.

یافته‌های پژوهش نشان داد که پیشینه‌های فعلی پاینده‌های کتابخانه ملی حتی از نظر انطباق با عناصری که به عنوان عناصر هسته در «آردی‌ای» تعرف شده‌اند، به شدت دچار فقر محتوایی است. بنابراین، لازم است اولین قدم در مسیر انتقال به «آردی‌ای» اتخاذ سیاستی جهت افزایش داده‌ها در پیشینه‌ها، منطبق با عناصر «آردی‌ای» و توجه به بلوک‌های مهم

و فاقد داده مانند بلوک ۴ و ۵ باشد. «هیدر و لیو» در پژوهش خود تأکید کرده‌اند که مفیدبودن یک عنصر همیشه دلیلی بر هسته‌بودن آن عنصر نیست. همچنین، در برخی موارد یک عنصر برای کتابدار و کاربر دارای اهمیت متفاوت است. البته، در این پژوهش به این نکته نیز اشاره شده که اهمیت عناصر کتاب‌شناختی به نوع کتابخانه نیز بستگی دارد (Hider & Liu 2013). با توجه به این نکات می‌توان نتیجه گرفت که کتابخانه ملی ایران در انتخاب عناصر مناسب برای توصیف منابع خود، علاوه بر توجه به عناصر هسته، لازم است به عناصری که متناسب با وضعیت تشریح‌شده در پژوهش حاضر در مورد پایندهای موجود در مجموعه این کتابخانه بوده و برای کاربران دارای اهمیت است، نیز توجه نماید. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات در مسیر پیاده‌سازی «آردی‌ای» در «کتابخانه ملی ایران» ضعف محتوای اطلاعاتی پیشینه‌های موجود است، چرا که در صورت پیاده‌سازی «آردی‌ای»، نبود پیشینه‌های کتاب‌شناختی غنی از نظر اطلاعاتی مانعی در رسیدن به اهداف این قواعد است. «کتابخانه ملی» در مسیر به کارگیری «آردی‌ای» لازم است در کنار توجه به پیشینه‌های کتاب‌شناختی موجود به مواردی، مانند تربیت نیروی متخصص و ماهر، ایجاد زیرساخت‌های نرم‌افزاری از طریق همکاری با برنامه‌نویسان، توجه به ویژگی‌های زبان فارسی در تولید پیشینه‌های جدید و توجه به امر پژوهش و مطالعه در زمینه استانداردهای جدید نیز توجه نماید.

برای رفع مشکلات عنوان‌شده، راهکارهای زیر، که برخاسته از پژوهش حاضر و پژوهش‌های مرتبط هستند، پیشنهاد می‌شود:

- ◇ ویرایش اطلاعات اشتباه در پیشینه‌ها (اعم از عدم انطباق با «آردی‌ای» یا اشکال در ورود اطلاعات)؛
- ◇ غنی‌سازی محتوای اطلاعاتی پیشینه‌ها با تکمیل اطلاعات پیشینه‌ها به‌خصوص در فیله‌های ارتباطی؛
- ◇ ایجاد ارتباط میان عناصر مرتبط در یک پیشینه و پیشینه‌های مختلف؛
- ◇ به‌روزرسانی پیشینه‌ها در پایگاه‌های کتاب‌شناسی و پایگاه‌های مستندات؛
- ◇ تدوین دستنامه‌های آموزشی و دسترس‌پذیر کردن پیوسته (آنلاین) آن‌ها؛
- ◇ برگزاری کلاس‌ها، کارگاه‌های آموزشی، و وبینارهای تخصصی به شکل پیوسته و هدف‌مند؛
- ◇ استفاده از تجربیات سایر کشورها با شرکت در طرح‌های تعاونی و مشارکتی؛

- ◇ تشکیل گروه‌های بحث حرفه‌ای و به اشتراک گذاری تجربیات و نظرات پژوهشگران و فهرست‌نویسان؛
- ◇ به کارگیری جدول‌های انطباقی (مانند یونی‌مارک-آردی‌ای) در نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای؛
- ◇ تغییر در عناوین فیلدها جهت فهم و درک بهتر و یا افزودن گزینه‌های راهنما؛
- ◇ اصلاح رابط کاربری و راهنمای نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای برای درک بیشتر مفاهیم، الگوها و قواعد جدید.

۶. پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی

- ◇ مطالعه بانک موجودی پایندهای «سازمان اسناد و کتابخانه ملی» و انطباق آن با «آردی‌ای»؛
- ◇ مطالعه توصیف منابع غیر کتابی از جمله پایان‌نامه‌ها در فهرست «سازمان اسناد و کتابخانه ملی» و میزان انطباق این نوع منابع با «آردی‌ای»؛
- ◇ مطالعه تطبیقی وضعیت پیشینه‌های «مارک ایران» در مقایسه با پیشینه‌های منطبق با «یونی‌مارک» در سایر کشورها؛
- ◇ امکان پیاده‌سازی «آردی‌ای» در نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای ایران با توجه به بسترهای نحوی مختلف.

فهرست منابع

- ارسطوپور، شعله. ۱۳۸۹. بررسی میزان انطباق ساختار مارک ایران بر الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتاب‌شناختی و نگاه کاربران فهرست‌های رایانه‌ای به موجودیت‌های مطرح در این الگو. پایان‌نامه دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی. دانشگاه فردوسی مشهد.
- پازوکی، فاطمه. ۱۳۹۱. امکان‌سنجی به کارگیری قواعد توصیف و دسترسی به منبع (آردی‌ای) در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران. رساله کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی. دانشگاه پیام نور، تهران.
- چاپمن، آن. ۲۰۰۶. آردی‌ای: استاندارد بین‌المللی جدید. ترجمه قمر مطلوب، ۱۳۸۶. نما (مجله الکترونیکی پژوهشگاه مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران) ۷ (۳): [پیوسته] قابل دسترس در: <https://goo.gl/bCJCt2> (دسترسی در ۳۱/۰۹/۹۹).
- فتاحی، رحمت‌الله. و ارسطوپور، شعله. ۱۳۸۶. تحلیل کارکردهای عناصر اطلاعاتی در پیشینه کتاب‌شناختی:

- رویکردی نوبه سازماندهی چندمنظوره اطلاعات در فهرست‌های رایانه‌ای. فصلنامه کتاب ۱۰(۲): ۵۳-۹۰.
- Antelman, K. 2004. Identifying the Serial Work as a Bibliographic Entity. *Library Resources & Technical Services* 48 (4): 238-255.
- Ballegoie, M., and J. Borie. 2014. From Record-Bound to Boundless: FRBR, Linked Data, and New Possibilities for Serials Cataloging. *The Serials Librarian: From the Printed Page to the Digital Age*, 66 (1-4): 76-87.
- Bross, V., L. Hawkins, and H. Nguyen. 2013. CONSER Serial RDA Workflow. *The Serials Librarian* 64 (1-4): 211-215.
- Fattahi, R. and M. Parirokh. 2002. Restructuring the Bibliographic Record for Better Management, Organization and Representation of Knowledge in the Global Online Environment: A New Approach. Present at the 7th ISKO International Conference Held in Granada, Spain 10- 13 July 2002.
- Hider, P., and Y.-H. Liu. 2013. The Use of RDA Elements in Support of FRBR User Tasks. *Cataloging & Classification Quarterly* 51 (8): 857-872.
- Jones, E. 2005. The FRBR Model As Applied to Continuing Resources. *Library Resources & Technical Services* 49 (4): 227-242.
- Jones, E. 2013. Description of Serials, RDA, and the MARC 21 Bibliographic Format. *The Serials Librarian* 65 (3-4): 295-308.
- Short, M., and K. Okuhara. 2014. RDA and Serials in Transition. *Serials Review* 40 (1): 40-45.
- Taniguchi, S. 2013. Aggregate and Component Entities in RDA: Model and Description. *Cataloging & Classification Quarterly* 51 (5): 580-599.
- Van Ballegoie, M., & Borie, J. (2014). From record-bound to boundless: FRBR, linked data, and new possibilities for serials cataloging. *The Serials Librarian*, 66(1-4), 76-87.
- Zumer, M., and E. O'Neill. 2012. Modeling Aggregates in FRBR. *Cataloging & Classification Quarterly* 50 (5-7): 456-472.

علیرضا مظفری

متولد سال ۱۳۵۷، دارای مدرک کارشناسی ارشد در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی است. ایشان هم‌اکنون کارشناس ارشد کتابخانه ملی ایران و مسئول کتابخانه عمومی کتابخانه ملی است. سازماندهی اطلاعات، RDA، مارک، پیاوندها و کتابخانه دیجیتال از جمله علایق پژوهشی وی است.

محسن حاجی‌زین‌العابدینی

دارای مدرک دکتری در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی از دانشگاه شهید چمران اهواز است. ایشان هم‌اکنون استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و همچنین رئیس کتابخانه‌های دانشگاه شهید بهشتی است. وی بازرس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران نیز است.

ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی (FRBR)، قواعد توصیف و دسترسی به منابع (RDA)، نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای، سازماندهی اطلاعات، مطالعات خواندن و کتابخوانی، فناوری‌های نوپدید اطلاعاتی از جمله علایق پژوهشی وی است.

فاطمه پازوکی

متولد سال ۱۳۶۴، دانشجوی دکتری رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی (گرایش بازیابی اطلاعات) دانشگاه الزهراء است. ایشان هم‌اکنون کارشناس مسئول گروه استاندارد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور است. رویکردهای نوین سازماندهی اطلاعات از جمله استاندارد توصیف و دسترسی منبع، نرم‌افزارهای مدیریت کتابخانه و استانداردهای کتابداری و کتابخانه‌ای از جمله علایق پژوهشی وی است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی